

Statul juridic al dezrobitorilor

A elaborat: Barcovschi Marcela

A controlat: Ctitor Natalia

Notiunea de persoana .Statul juridic al persoanei.

- Persoana- orice fiinta umana capabila sa fie subiect de drept ,adica sa dobindeasca drepturi si sa-si asume obligatii. In dreptul roman aveau calitatea de persoane doar oamenii liberi,pe cind sclavii erau numiti lucruri.
- Doar “persoanele’ puteau participa la viata juridica.Aptitudinea persoanelor de a participa la viata juridica se numea personalitate sau capacitatea juridica si era desemnat terminologic ‘caput’.Capacitatea juridica putea fi deplina sau redusa.

Capacitatea deplina o aveau persoanele care puteau ideplini 3 conditii:

- 1) Cerinta de om liber(status ibertatis)
- 2) Cerinta de a fi cetatean roman (Status civitatis)
- 3) Cerinta de a fi sef de familie (status failiae)
 - Cetatenii care nu erau sefi de familie,latinii ,peregrinii ,dezrobotii,colonii –aveau o capacitate redusa(aveau restringerea unor drepturi cum ar fi lipsirea dreptului de a vota ,interdictiile de a ocupa o anumita functie de stat ,de a vinde si a cumpara, de a se adresa in judecata)

Capacitatea juridica incepe odata cu nasterea cu conditii ca copilul se naste viu si fara malformatii si inceteaza odata cu moartea sau in cazul in care individul isi pierde libertatea .

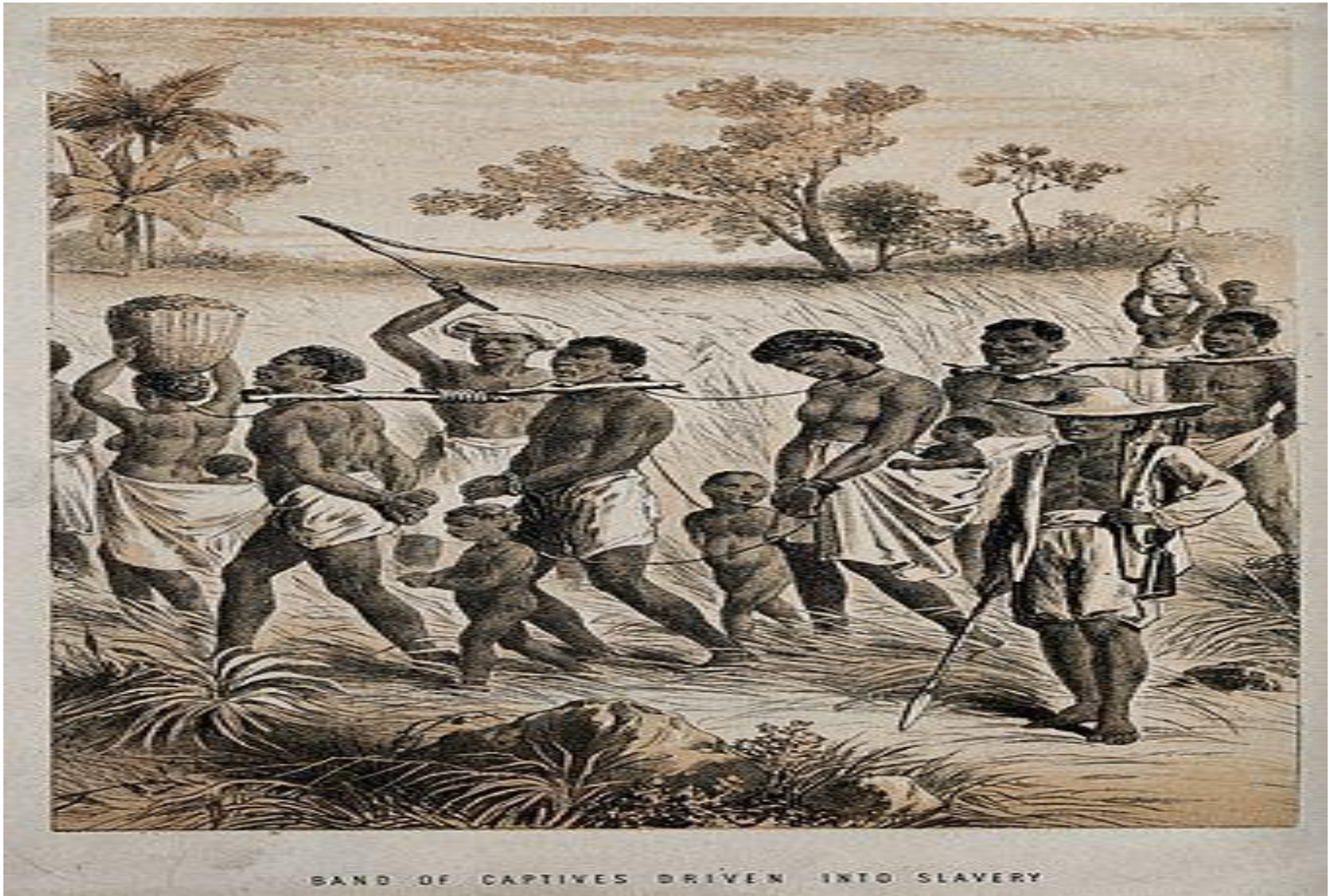
Oamenii liberi in dreptul roman se imparteau in doua categorii:

- Cetatenii romani
- Necetatenii:
 - Latinii
 - Peregrinii
 - Dezrobotii
 - Colonii

Statutul juridic a Dezrobotii

- Dezrobotii erau sclavii eliberati de catre stapinii lor prin utilizarea anumitor forme solemne. Procesul de eliberare se numea dezrobire, iar in urma dezrobirii ,sclavul se transforma dintr-un lucrul intr-o persoana .Dezrobirea in Roma a fost mai degraba o forma deghizata si ascunsa ,prin care stapinii de sclavi ii puteau exploata pe acestea din urma tot mai mult.
- Dezrobotul apare ca om liber numai fata de cei din jur ,caci fata de stapin raminea dependent si mai departe ,prin munca si bunuri .
- Dupa dezrobire fostul stapin se transforma in patron ,iar fostul sclav era tinut sa-i acorde patronului o parte din cistigurile sale si sa-l serveasca pina la sfirsitul vietii .

Sclavii in Roma Antica

Formele dezrobirii formale:

- **Censu** - în statul roman avea loc periodic recensământul (odată la 5 ani) sclavul înscris în această listă era considerat om liber care avea drepturi civile, dar și cu obligații de a plăti impozite statului. Acest fapt se făcea doar cu acordul stăpînului său. Această formă de dezrobire dispărea odată cu disființarea recensământului în timpul lui Vespasian (69-79)
- **vindicta**- era o procedură formalistă, și pentru ca stăpînul să dezrobească sclavul trebuia să se producă o procedură de judecată. Pater familias se înțelegea cu un terț și se adresa în instanța de judecată cu o pretenție față de stăpîn și invoca că sclavul este om liber. Pîrîtul în urma acestora recunoștea vina, și judecata pronunța sentința prin care dădea victoria reclamantului. Și sclavul devenea om liber.
- **Testamento**- avea loc atunci cînd stăpînul scria un testament în care scria numele sclavului și prin care zicea că după moartea sa, sclavul poate fi liber. Astfel sclavul devenea liber doar după moartea stăpînului său, fiindcă din acel moment testamentul producea efecte juridice.
- **In biserica**- cu recunoașterea religiei creștine și coliciei ce apărea între aceasta și sclavie; era salutată dezrobirea sclavilor, ce putea fi făcută printr-o declarație simplă în fața preotului
- Nu putea dezrobi stăpînul care era învinuit de comiterea unei infracțiuni, atîta timp cît acesta nu își ispășește pedeapsa; la fel și sclavul nu putea fi dezrobît în cazul rapirii sau privatizării ilegale de libertate a unei persoane libere, acesta putea fi dezrobît doar după 10 ani de la comiterea faptei.

Formele de dezrobire neformale:

- Inter amicos- in timpul unei serbari ,stapinul sclavului putea sa-l dezrobeasca de fata cu cei prezenti
- Per epistolam-sclavul era dezrobit de stapinul sau printr-o declaratie scrisa remisa sclavului.
- De asemenea ,sclavul putea deveni liber in virtutea prevederilor legale precum: era eliberat sclavul ce a descoperit asasinul stapinului sau ,sclavul ce a trait ca om liber timp de 20 ani etc.

Legi de limitare a dezrobitorilor

- Imperatorul Augustus a pus primul fundamentul în reforma de limitare a dezrobitorilor, prima lege în acest domeniu fiind 'Lex Aelia Sentia' datată cu anul 4 e.n., conform căreia stăpînul trebuia să aibă cel puțin 20 de ani, iar sclavul cel puțin 30 de ani;
- Dezrobitorii ce au fost grav pedepsiți (erau însemnați prin 'stigmatum') în timpul sclaviei deveneau peregrini deditici;
- În sfîrșit, dezrobirile în fraudă creditorului erau anulate.

- Ulterior a fost data 'Lex Fufia Caninia' care a limitat numărul dezrobitorilor facute prin testament , testatorul fiind in drept de a dezrobi un număr de sclavi proportional numărului sclavilor de care dispune:dintr-un număr de pînă la 3 sclavi –putea dezrobi pînă la 2 ;din 10 – o jumătate ; din 30- $1/3$;din 100 - $1/4$; din 500 și mai mulți - $1/5$, dar oricum – nu mai mulți de 100 de sclavi.

Obligatiile dezrobitului fata de patron

- Eliberarea sclavului nu ii acorda o libertate deplina. Chiar si dupa dezrobire , fostul sclav avea numeroase obligatii si indatorii pentru fostul stapin ,acum devenit patron
- Patronul avea dreptul sa dispuna de bunurile dezrobitului. In primii ani patronul avea dreptul chiar sa ia din averea dezrobitului orice avea vroia fara a fi cumva oprit
- Mai tirziu s-a decis ca patronul are drept la averea dezrobitului numai dupa moartea acestuia si daca dezrobitul nu avea mostenitori directi (copii, sotie)
- Dezrobitul trebuia sa presteze servicii patronului
- Servicii obisnuite ,cpabile sa le presteze orice persoana si servicii de o anumita calificare, cele ce necesita cunoasterea unei meserii.
- Dezrobitul datora patronului sau respect ,iar inlacerea obligatiei de respect era foarte dur sactionate ,patronul avind dreptul la viata si moartea dezrobitului.

Va multumesc pentru atentie :*

SFIRSIT!